

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXX. — Wydana i rozesłana dnia 13 czerwca 1901.

Treść: № 66. Ustawa o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacji rzek.

66.

Ustawa z dnia 11. czerwca 1901, o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacji rzek.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiamy co następuje:

§. 1.

Budowa dróg wodnych, a mianowicie:

- a) kanału splawnego między Dunajem a Odrą,
- b) kanału splawnego między Dunajem a Wełtawą koło Budziejowic łącznie z kanalizacją Wełtawy na przestrzeni od Budziejowic do Pragi,
- c) kanału splawnego między kanałem, łączącym Dunaj z Odrą, a średnim biegiem Wełtawy łącznie z kanalizacją Łaby na przestrzeni od Melnika do Jaromierza,
- d) splawnego połączenia kanału między Dunajem a Odrą z dorzeczem Wisły, a dalej z jakąś splawną przestrzenią Dniestru,

ma być wykonana przez państwo pod warunkiem, że kraj, w którym ma być wybudowany jeden z kanałów pod a do d wymienionych albo też jakaś część tych kanałów, a względnie, przez którego obszar płynie jakaś część wymienionych powyżej rzek, która ma być kanalizowana, przyjmie na siebie zobowiązanie do płacenia rocznej kwoty, wystarczającej na oprocentowanie i umorzenie jednej ósmej tych obligacji, jakie będą emitowane na budowę dotyczącego kanału lub dotyczącej części kanału, a względnie na wykonanie kanalizacji dotyczącej części rzeki (a do d).

W tym celu służy krajowi prawo pociągania stron interesowanych do udziału.

Udziały krajów mają być płacone w miarę wydatków, jakie z tego powodu na państwo spadają, a uiszczanie ich winno ustać, skoro dochody z dotyczącego kanału, po strąceniu kosztów na utrzymanie i zarząd tegoż, przekroczą w dwóch bezpośrednio po sobie następujących latach kwotę, potrzebną na oprocentowanie i umarżanie imiennej sumy kapitału zakładowego dotyczącego kanału.

§. 2.

Postanowienia co do zapewnienia udziałów z funduszy krajowych, również co do sposobu, w jaki strony interesowane, o które w poszczególnych królestwach i krajach w tym względzie chodzi, pociągane być mają do udziału, są zastrzeżone ustawodawstwu krajowemu.

O ile między Rządem a dotyczącym krajem przyjdzie do porozumienia w tym względzie, może udział kraju być uiszczony przez wykonanie poszczególnych, w projektach budowy przewidzianych urządzeń (przystani, stacyi do lądowania, dróg dojazdowych itd.), przez odstąpienie własności gruntowej, przyznanie praw rzeczowych i odstąpienie praw wodnych, przez dostawę materiału, jakoteż inne świadczenia rzeczowe i wykonywanie robót.

§. 3.

Należy poczynić stosowne starania, aby roboty w §. 1 bliżej określone były oddane pod jednolite kierownictwo.

Ustanowiona ma być tedy rada przyboczna, złożona ze znawców i reprezentantów stron interesowanych. Jedną połowę członków tej rady przy-

bocznej zamianuje Rząd, drugą zaś Wydziały krajowe krajów interesowanych.

Szczegółowe postanowienia co do ilości i rozłożenia członków tej rady, również co do sprawowania czynności przez nich, mają być wydane drogą rozporządzenia. Przy tworzeniu tej rady przybocznej należy uwzględnić interesa handlu, przemysłu, rękodzieła, gospodarstwa wiejskiego i leśnego, tudzież klas robotniczych.

§. 4.

Zarząd dróg wodnych, jakie według §. 1 ustawy niniejszej mają być wybudowane, również ustanawianie i pobieranie opłat i należności za używanie tych dróg i połączonych z nimi urządzeń, należy do państwa.

Przy ustanawianiu tych opłat i należności trzeba jak najstaranniej uważać na to, aby całej produkcji krajowej zapewnić jak najskuteczniejszą ochronę, do czego mają się przyczynić przede wszystkim stosowne postanowienia taryfowe.

§. 5.

W celu zapewnienia regulacji tych rzek w Czechach, Morawii, na Śląsku, w Galicyi i Austrii powyżej i poniżej Anizy, które z wymienionymi w §. 1 kanałami, tudzież rzekami, których kanalizacja już jest gotowa albo dopiero znachodzi się w stadium wykonania, tworzą jednolitą sieć wód i mają dla dróg wodnych, o które tu chodzi, szczególniejsze znaczenie, bądź to ze względu na zasilanie ich wodą, bądź też ze względu na przesuwanie mas żwirowych, mają być rozpoczęte niezwłocznie rokowania z interesowanymi królestwami i krajami, a do finansowych świadczeń tych królestw i krajów należy stosować te zasady, jakich dotychczas przy tego rodzaju przedsięwzięciach zwykle się trzymano. Regulacja wzmiankowanych rzek ma być rozpoczęta co najpóźniej jednocześnie z budową kanałów (§. 6, ustęp 1).

Co się tyczy wszelkich innych wód w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych, których regulacja okazałaby się konieczną, to przygotowania do niej należy poczynić jak najrychlej, a skoro tylko potrzebne wstępne roboty będą wykonane, rozpocząć ją w jak najkrótszym czasie.

Podwyższenie rocznego zasiłku państwa na rzecz funduszu amelioracyjnego, potrzebne w celu wykonania rzeczonych regulacji, ma być postanowione osobną ustawą.

Wstawianie dotacji na budowy wodne w każdorazowy preliminarz państwa nie zostaje jednak w skutek tego w niczem naruszone.

§. 6.

Budowa dróg wodnych w §. 1 wymienionych, co do których reprezentacje dotyczących krajów wydadzą przyzwalające uchwały w myśl §. 1, ma być rozpoczęta najpóźniej w roku 1904.

Potrzebne roboty wstępne należy wykonać we właściwym czasie, aby w ten sposób można było dotrzymać powyższego terminu rozpoczęcia budowy i ukończyć ją najpóźniej w przeciągu lat dwudziestu.

§. 7.

Przy budowie kanałów i kanalizacji rzek należy zatrudniać krajowych techników i robotników, tudzież krajowy przemysł, o ile tylko dałoby się to pogodzić z pomyślnym postępem robót.

§. 8.

O ile kosztła budowa dróg wodnych, w §. 1 wymienionych, i regulacji rzek, stosownie do §. 5, ustęp 1, wykonać się mających, nie będą pokryte udziałami krajów albo innych stron interesowanych lub też z funduszu amelioracyjnego, ma być zaciągnięta w razie potrzeby w celu uzyskania środków na pokrycie tychże wolna od podatku pożyczka co najwyżej na 4 od sta, która winna opiewać na walutę koronową a ma być umorzona w przeciągu lat 90.

Upoważnia się Rząd, aby w okresie budowy 1904 aż do końca 1912 wydał z tej pożyczki maksymalną kwotę w imiennej wartości 250 milionów koron. Kapitał przez zbycie tej pożyczki uzyskany może być obrócony tylko na pokrycie kosztów budowy dróg wodnych w §. 1 wymienionych i na regulacje, w §. 5, ustęp 1, przewidziane.

Atoli na regulacje wolno z gotówki, uzyskanej przez zbycie pożyczki, użyć co najwięcej kwoty 75,000.000 K.

Rząd powinien corocznie jednocześnie z preliminarzem państwa przedłożyć wykaz, z którego możnaby dokładnie wyrozumić, w jakiej wysokości wydano obligacje na rachunek owej imiennej sumy 250 milionów koron, w jaki sposób w bezpośrednio ubiegłym okresie rachunkowym użyto gotówki przez zbycie tych obligacji uzyskanej, tudzież jakie roboty zostały w tym czasie wykonane.

§. 9.

Pokrycie potrzeby, jaka wypadnie na czas po roku 1912, zapewnione ma być we właściwym czasie osobną ustawą.

§. 10.

Upoważnia się Rząd, aby po zasięgnięciu zdania Wydziałów krajowych krajów interesowanych ustanowił stanowczo trasę dróg wodnych w §. 1 wymienionych i techniczny sposób zakładania tychże.

Na wszelkie odstępiania od programu, ustanowionego co do budować się mających dróg wodnych według postanowień §. 1, również na wszelkie rozszerzenie tego programu poza granice w §. 1 wytknięte, potrzeba osobnego ustawowego pozwolenia.

§. 11.

Co się tyczy pokrycia potrzeby na roczne spłaty amortyzacyjne, ze zbycia pożyczki wynikające, to w danym razie powinien Minister skarbu przed rozpoczęciem budowy (§. 6) przedłożyć w tym względzie wnioski i oddać je do dalszego konstytucyjnego traktowania.

§. 12.

Kwot na roboty wstępne (§. 6, ustęp 2) potrzebnych należy zażądać co roku w preliniarzu państwa.

§. 13.

We względzie budowy w §. 1 i §. 5, ustęp 1, wymienionych, może być wykonywane prawo wywłaszczenia, a w szczególności także prawo całkowitego albo częściowego odjęcia wód prywatnych i praw wodnych; co się zaś tyczy wykonania wywłaszczenia, to stosować należy w tym względzie w odpowiedni sposób postanowienia ustawy z dnia 18. lutego 1878, Dz. u. p. Nr. 30, o wywłaszczeniu w celu budowania i utrzymywania w ruchu kolei żelaznych.

Przy układaniu i wykonywaniu projektów należy baczyć ile możliwości na interesa gospodarstwa wodnego, w szczególności zaś na to, aby poszczególnym gminom, miejscowościom i osadom była zapewniona potrzebna ilość wody do picia, również wody do gospodarstwa i na wypadek pożaru.

Przy ustanawianiu projektów tudzież przy utrzymywaniu dróg wodnych należy ile możliwości uwzględniać istniejące melioracje rolnicze, mianowicie nawodnienia i odwodnienia; obok tego atoli trzeba dołożyć wszelkich starań, aby w związku z nowymi drogami wodnymi mogły być wykonane nowe tego rodzaju urządzenia dla podniesienia przedsiębiorstw rolniczych. Przy tem należy mieć na oku osobliwie posiadłości włościańskie.

Wszelkie sprawy, tyczące się ustanawiania i wykonania projektów budowli w §. 1 wymienionych, również wszelkie decyzje w tym względzie należą do zakresu działania Ministerstwa handlu, któremu poruczone jest wykonanie budowy, to zaś ma się porozumiewać z innymi interesowanymi Ministerstwami.

Szczegółowe rozporządzenia w tym względzie będą wydane drogą rozporządzenia.

§. 14.

Skoro tylko rozpocznie się budowa którejs z budowli w §. 1 i §. 5, ustęp 1, wymienionych, zamianuje Minister handlu w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych potrzebną ilość inspektorów przemysłowych, których czynność rozciągać się ma w myśl ustawy z dnia 17. czerwca 1883, Dz. u. p. Nr. 117, na nadzór nad odnośnymi robotami budowniczymi, tudzież nad robotami ziemnymi i wodnymi. Do tych inspektorów przemysłowych stosują się wszelkie postanowienia rzeczonyj ustawy. W skład rady przybocznej (§. 3) wchodzi oni w charakterze członków. Według okoliczności należy im przydać potrzebnych pomocników. Do obowiązków tych inspektorów przemysłowych należy przede wszystkim sporządzanie w składanych corocznie sprawozdaniach dokładnych wykazów, tyczących się stosunków płacy, pomieszczeń i zdrowia robotników przy wykonaniu rzeczonych robót zatrudnionych, również sposobu poruczania robót i czasu pracy.

Koszta, wynikające z ustanowienia tych inspektorów przemysłowych i sprawowania czynności urzędowych przez nich, mają być pokrywane z funduszów budowy.

Dla czuwania nad stanem zdrowia robotników, przy wykonywaniu rzeczonych robót zatrudnionych, należy w miarę potrzeby ustanowić specjalnych funkcyonaryuszów lekarskich.

§. 15.

Wszystkie postanowienia VI. części ustawy przemysłowej razem z postanowieniami w §§. 88 a, 96 a, 96 b zawartemi, stosują się do wszelkich kategorii robotników, zatrudnionych przy którejkolwiek z robót budowlanych w §. 1 i §. 5, ustęp 1, wymienionych.

§. 16.

Kontraktem, wpisom hipotecznym, podaniom i wszelkim innym dokumentom, mającym na celu zabezpieczenie budowli, w §. 1 ustawy niniejszej wymienionych, a to przez zapewnienie nabycia gruntów, przyznania praw rzeczowych, odstąpienia praw wodnych, dostarczenia materiału do budowy i ruchu, płacenia przyczynków w gotówce, tudzież innych świadczeń wszelkiego rodzaju, lub też przez zawarcie umów w celu uzyskania kapitału i w celu wykonania rzeczonych budowli, wyłączając atoli rozprawy w postępowaniu sądowem w sprawach spornych, wreszcie pożyczkom, jakie według okoliczności będą zaciągnięte przez kraje, powiaty i

gminy dla uzyskania kapitałów, potrzebnych na udział w kosztach dróg wodnych (§. 1) — przyznaje się uwolnienie od stępli i należności.

Takiego samego dobrodziejstwa doznają także podania, plany i wszelkie inne dokumenty, które będą w danym razie przez strony interesowane wniesione, a które służą do przygotowania wykonania rzeczonych budowli pod względem technicznym albo finansowym.

Dobrodziejstwa, w §. 11 ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116, przedsiębiorstwom melioracyjnym przyznane, stosują się także i do regulacji, w §. 5, ustęp 1, wymienionych.

§. 17.

Wykonanie ustawy niniejszej poruczam Memu całemu Ministerstwu.

Wiedeń, dnia 11. czerwca 1901.

Franciszek Józef r. w.

Koerber r. w.	Welsersheimb r. w.
Wittek r. w.	Böhm r. w.
Spens r. w.	Hartel r. w.
Rezek r. w.	Call r. w.
Giovanelli r. w.	Piętak r. w.